

Naturvärdesinventering i Jönköpings kommun, 2018

**PROJEKT: NATURVÄRDESDINVENTERING VID ÅSEN 1:2, DEL AV ÅSEN
1:9, DEL AV SAMSET 3:1 OCH DEL AV MARIEBO 1:2, JÖNKÖPINGS
KOMMUN**

2018-07-05

Marcus Arnesson

Innehåll

Inledning och syfte	3
Översiktlig områdesbeskrivning	3
Metod	4
Tillägg	5
Resultat	6
Förstudie	6
Fältinventering	8
Slutsats och rekommendationer	20
Referenser	21

Beställare: Jönköpings kommun

Projekt nr: 18235

Genomförande konsult: Ecocom AB

Fältarbete: Marcus Arnesson och André Vollan Banche

Rapport: Marcus Arnesson

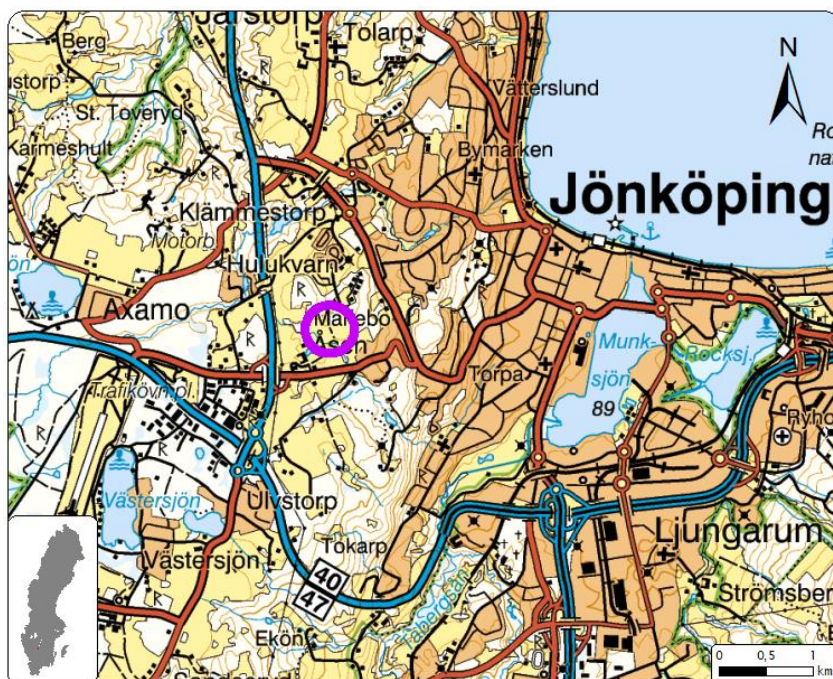
Kvalitetssäkring: André Vollan Banche

Fotograf: Marcus Arnesson

Foto framsida: Brukningsväg i den västra delen av åkermark som dominerar inventeringsområdet

Inledning och syfte

Ecocom AB har 2018 på uppdrag av Jönköpings kommun utfört en naturvärdesinventering (NVI) inför planarbete vid Åsen, Jönköpings kommun. NVI:n är utförd enligt svensk standard för naturvärdesinventering, SS 199 000:2014 samt SIS-TR 199001:2014, på fältnivå med detaljeringsgraden detalj. Ingående tillägg är; 4.5.2 Naturvärdesklass 4, 4.5.3 Generellt biotopskydd samt 4.5.5 Detaljerad redovisning av artförekomst. I uppdraget ingår även att formulera rekommendationer och eventuella kompensationsåtgärder utifrån resultatet. Den utförda NVI:n syftar till att användas som underlag vid framtagande av detaljplan vid Åsen.

Figur 1. Utsnitt ur vägkartan, där lila ring visar lokalisering av inventeringsområdet.

Översiktlig områdesbeskrivning

Det aktuella inventeringsområdet omfattar delar av fastigheterna Åsen 1:2, del av Åsen 1:9, del av Samset 3:1 och del av Mariebo 1:2, belägna i Jönköpings kommun. Inventeringsområdet är lokaliserat till den västra delen av Jönköping där den urbana bebyggelsen övergår till stadsnära landsbygd, se figur 1.

Inventeringsområdet domineras av åkermark bevuxen av gräsvall. Åkrarna innehåller enstaka strukturelement som åkerholmar och öppna diken samt i kanterna brukningsvägar.

Åkermarken inramas av lövskogsområden, och mer sammanhängande lövskog finns i den norra och nordöstra delen av inventeringsområdet, se figur 3. Ek och hassel dominerar i lövskogen, men här finns även inslag av asp, vårtbjörk, bok, lönn, ask, gran och skogsalm. I några fuktigare stråk dominerar klibbal, sälj och grål. I flera av de fuktiga områdena rinner bäckar, exempelvis i sydväst och nordost. En bäck i sydväst omges av en mindre ravin. I nordost finns ett stråk med buskvegetation som troligen är en rest av en tidigare kraftledningsgata. Fältskiktet i lövskogarna domineras av arter som vitsippa, skogsbingel, liljekonvalj, hultbräken, majbräken, lunggröe, älgört, tuvtåtel och vårfryle.

Metod

Syftet med en naturvärdesinventering (NVI) är att inom inventeringsområdet identifiera och dokumentera områden som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Fältinventering vid Åsen, Jönköpings kommun utfördes den 31 maj, 2018.

I en NVI på fältnivå genomförs inledningsvis en förstudie, och därefter görs en fältinventering. I förstudien studeras tidigare dokumenterad information om naturen i inventeringsområdet. Kunskap om området inhämtas från relevanta källor och omfattar inventeringsområdet samt omkringliggande landskap.

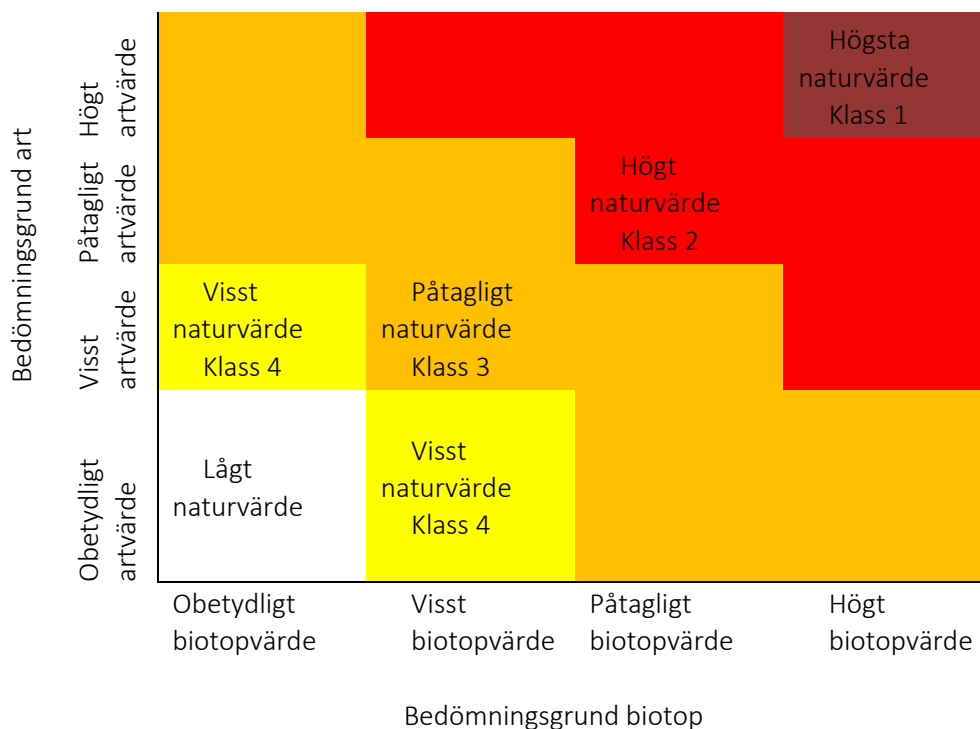
Naturvärdesobjekten utgörs av en dominerande naturtyp som kan tilldelas en gemensam naturvärdesklass. Naturtyper kan exempelvis vara äng och betesmark, skog och träd, myr, djup sjö, vattendrag, havsstrand eller infrastruktur och bebyggd mark.

Bedömningen av naturvärden görs på två grunder, art och biotop, vilka sedan vägs samman för att ge objektet dess klass.

Bedömning av artvärde görs på två grunder: naturvårdsarter (se faktaruta) och relativ artrikedom. Rödlistade arter ska tillmätas större betydelse än övriga naturvårdsarter i bedömningen.

Bedömningsgrunden biotop omfattar en samlad bedömning av biotopkvalitet samt hur sällsynt eller hotad biotopen är. Med biotopkvalitet avses allt det som formar en biotop eller en livsmiljö, till exempel förekomst av störningsregimer, strukturer, element eller nyckelarter. Biotopens sällsynthet bedöms dels i ett regionalt perspektiv dels i ett nationellt och internationellt perspektiv och är kopplad till biotopens bevarandestatus. I föreliggande NVI har biotoper namngetts enligt Vegetationstyper i Norden (Påhlsson 1998) så långt detta är möjligt. De biotopvärdesaspekter som ger högst värde används för bedömning enligt matrisen i figur 2.

Naturvärdesobjekt bedöms enligt en fyrgradig skala: 1 – högsta naturvärde, 2 – högt naturvärde, 3 – påtagligt naturvärde och 4 – visst naturvärde.

Figur 2. Bedömningsgrunderna art och biotop ligger till grund för naturvärdesklassning enligt SS 199000: 2014.

Fältinventering material

Vid fältinventeringen användes handdator av modellen FIDS Yona. Inventerade objekt digitaliserades i fält med Collector (for ArcGIS) och justeringar av de digitaliserade objekten gjordes därefter i ArcMap 9.3. Digitalt kartunderlag vid fältinventeringen utgjordes av ortofoto.

Tillägg

Detaljerad redovisning av artförekomst

Naturvärdesinventeringen har utförts med tillägget; detaljerad redovisning av artförekomst. Detta innebär att påträffade naturvårdsarter inom planområdet redovisas med avseende på koordinater och mängd.

Generellt biotopskydd

Naturvärdesinventeringen har utförts med tillägget: generellt biotopskydd. Detta innebär att samtliga element som faller under Naturvårdsverkets definition för generellt biotopskydd redovisas och beskrivs. Följande företeelser inkluderas i det generella biotopskyddet : allé, källa, odlingsröse, pilevall, småvatten, stenmur och åkerholme.

Naturvärdesklass 4

Naturvärdesinventeringen har utförts med en klassificering av naturvärdesobjekt i fyra klasser: klass 1 (högsta naturvärde), klass 2 (högt naturvärde), klass 3 (påtagligt naturvärde) samt klass 4 (visst naturvärde). Klass 4 finns som ett tillägg i inventeringar med behov av högre upplösning gällande områdets naturvärden, exempelvis detaljplaner.

Fakta: Naturvårdsarter

Skyddade arter är arter som omfattas av juridiskt skydd enligt artskyddsförordningen (SFS 2007:845).

Rödlistade arter är arter som bedöms löpa risk att försvinna ur landet. Dessa kategoriseras enligt: Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU) och Nära hotad (NT). De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade.

Typiska arter är arter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos aktuell naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv.

Signalarter är arter med särskilt värde eftersom deras förekomst tyder på att det finns skyddsvärda naturtyper med värdefulla strukturer i området.

Ansvarsarter är arter där en särskilt stor andel av dess totala population finns i en begränsad del av det totala utbredningsområdet.

Nyckelarter är arter som har en särskilt viktig ekologisk funktion för andra arter.

Resultat

Inför fältinventeringen har en enkel förstudie gjorts av kända naturvärden i inventeringsområdet.

Förstudie

I en NVI på fältnivå genomförs inledningsvis en förstudie som inkluderar en enkel analys av tidigare dokumenterad information om naturen i inventeringsområdet. Kunskap om området inhämtades från Artportalen, Skogsdataportalen, Miljödataportalen, Länsstyrelsernas GIS-tjänster och Jordbruksverkets databas TUVÅ (tabell 1).

Utdrag från Artportalen under perioden 1900 – 2018 visar att det inte finns några noteringar av rödlistade eller fridlysta arter inom inventeringsområdet. Dock har det noterats arter vilka är Skogsstyrelsens signalarter såsom trädporella, krushättemossa, gullpudra och strutbräken. Även hässlebrodd har noterats vilket är en typisk art. Arter som ej har registrerats på Artportalen men som har påträffats inom området är guldlockmossa, rostfläck, lönnlav, lundarv och krushättemossa. Samtliga arter är Skogsstyrelsens signalarter.

Vid nyckelbiotopsinventering har tre områden pekats ut i den nordöstra delen av inventeringsområdet. Nyckelbiotopen belägen i norr är en hassellund med äldre buskar som växer i en sluttning. Här har blåsippa, grönvit nattviol och härmsångare påträffats. Området har gott om död ved. Den mellersta av nyckelbiotoperna är även den en hassellund i en sluttning. Här finns arter som guldlockmossa, rostfläck, lönnlav, lundarv och krushättemossa. Området har gott om död ved och äldre hassel. Det södra området utgörs av en ravin med bäck med arter som trädporella, hässlebrodd, krushättemossa, gullpudra och strutbräken.

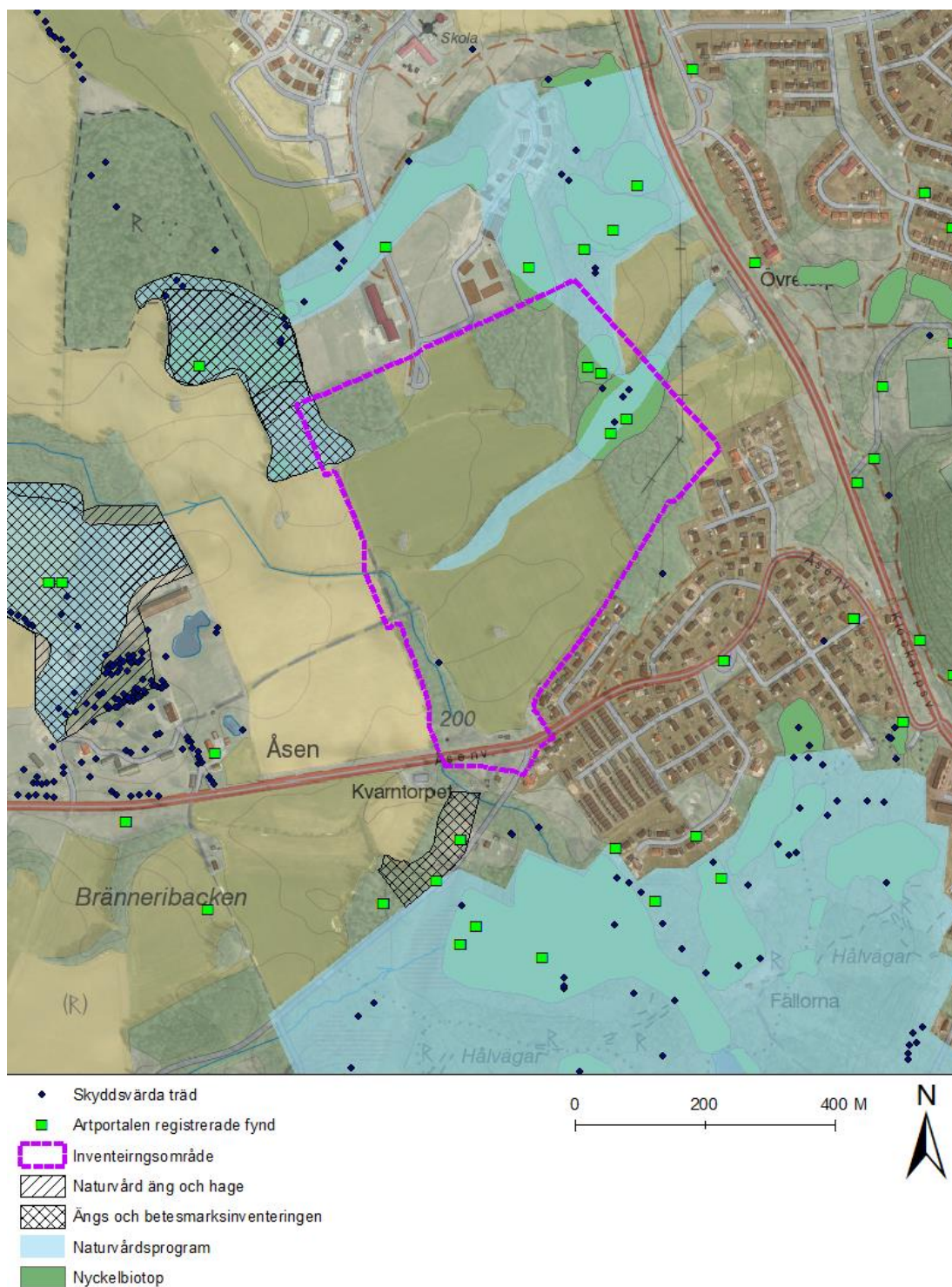
Tre objekt i det kommunala naturvårdsprogrammet berör inventeringsområdet, information om dessa objekt baseras bl.a. på en naturinventering från 2002 (Björkman och Apelqvist 2002). Två av dessa är delvis samstämmiga med de tidigare beskrivna nyckelbiotoperna belägna i nordöstra delen av inventeringsområdet. Men objekten i naturvårdsprogrammet har en annorlunda avgränsning. Ett objekt är långsträckt och ligger mellan åkermarkerna och fortsätter åt nordost, det beskrivs som en lövklädd bäcksänka som i nordost omges av ekdominerad lövskog. Ett stort antal naturvårdsarter är angivna från objektet av Björkman och Apelqvist (2002): Trädporella, guldlocksmossa, lönnlav, rostfläck, bäckbräsa, gullpudra, lundarv, strutbräken, stare och mindre hackspett. Objektet i nordost är till stor del beläget utanför inventeringsområdet och beskrivs som en kuperad blandlövskog med dominans av ek, i detta område finns följande naturvårdsarter angivna: tandrot, ormbär och grönvit nattviol (Björkman och Apelqvist 2002). Även objektet i västra delen av inventeringsområdet, som utgörs av betesmark, ligger är endast till mindre del inom inventeringsområdet. Tidigare noterade naturvårdsarter i betesmarken är allmän ängssmygare, svävflugelik dagsvärmare, snok och liten blåklocka (Björkman och Apelqvist 2002).

I rapporten från naturvärdesinventeringen 2002 (Björkman och Apelqvist) framgår att det noterats flera rödlistade och skyddade fågelarter som är knutna till öppna och halvöppna miljöer: Sånglärka, buskskvätta, gulspurv, gröngöling, stare och törnskata.

I ängs- och betesmarksinventeringen noterades ett igenväxt och restaureringsbart objekt i den nordvästra kanten av inventeringsområdet. Delar av området identifierades vid ängs- och hagmarksinventeringen 1990 och hade då en mer öppen karaktär.

Vid trädinventering har fem skyddsvärda träd identifierats. Samtliga träd har dött och är grövre än 40 cm i diameter. Träden är främst ek, men även en asp förekommer.

Figur 3 visar lokalisering av de ovan nämnda värdena inom inventeringsområdet.

Figur 3. Kartan visar avgränsning av inventeringsområdet med lila streckad linje. Nyckelbiotoper är markerade med grön färg och objekt från det kommunala naturvårdsprogrammet med blå transparent färg. Objekt i ängs- och betesinventeringen samt naturvård äng och hage åskådliggörs med rutmönster respektive snedstreckat mönster. Skyddsvärda träd syns som punkter och artfynd från Artportalen visas med gröna fyrkanter.

Tabell 1. Tabellen visar de underlag som studerats inom förstudien i anknytning till inventeringsområdet.

Data	Källa	Inom inventeringsområdet
Djur- och växtskyddsområden	Miljödataportalen	-
Fynd av rödlistade arter	Artportalen	-
Natura 2000-områden	Miljödataportalen	-
Nationalparker	Miljödataportalen	-
Naturminnen	Miljödataportalen	-
Naturresevat	Miljödataportalen	-
Naturvårdsavtal	Länsstyrelsen	-
Naturvårdsavtal	Skogsdataportalen	-
Naturvårdsområde	Länsstyrelsen	-
Nyckelbiotoper skogsstyrelsen	Skogsdataportalen	-
Nyckelbiotoper storskog	Skogsdataportalen	-
Nyckelbiotoper, övrigt	Jönköpings kommun	X
Objekt med naturvärden	Skogsdataportalen	-
Riksinteresse för naturvård	Miljödataportalen	-
Riksinteresse skyddade vattendrag	Miljödataportalen	-
Skyddsvärda träd	Trädportalen	X
Sumpskogar	Skogsdataportalen	-
Våtmarksinventeringen (VMI)	Miljödataportalen	-
Våtmarkskonventionen (Ramsar)	Miljödataportalen	-
Ängs- och betesmarksinventeringen	TUVA, Jordbruksverket	X
Ängs- och hagmarksinventeringen	Länsstyrelsen i Jönköping	X
Naturvårdsprogram	Jönköpings kommun	X

Fältinventering

Inventering i fält utfördes av Marcus Arnesson och André Vollan Banche, Ecocom AB, 31 maj 2018.

Tabell 2. Översikt över identifierade naturvärdesobjekt, för lokalisering se figur 3. Bestämning av naturtyp följer SS 199000:2014, bestämning av biotoper följer i den utsträckning det är möjligt Naturvårdsverkets vägledning för naturtypsindelning enligt Natura2000.

ID	Naturtyp	Biotoper	Klass
1	Skog och träd	Lövsumpskog	3
2	Skog och träd	Nordlig ädellövskog	3
3	Äng och betesmark	Silikatgräsmark	3
4	Skog och träd	Näringsrik ekskog	2
5	Skog och träd	Lövsumpskog	4
6	Skog och träd	Näringsrik ekskog	3
7	Skog och träd	Näringsrik ekskog	3

Naturvärdesobjekt

Inom inventeringsområdet identifierades sju olika naturvärdesobjekt, varav sex objekt var skogsmiljöer och ett objekt en betesmark. Ett naturvärdesobjekt erhöll högt naturvärde, klass 2, fem naturvärdesobjekt erhöll påtagligt naturvärde, klass 3 och ett naturvärdesobjekt erhöll visst naturvärde, klass 4. Se även tabell 2 och figur 4. Nedan följer beskrivning av respektive objekt.

Naturvärdesobjekt 1

Naturvärdesklass: 3

Areal: 0,6 hektar

Biotopvärde: Visst

Artvärde: Påtagligt

Naturvårdsarter: Bäckbräsma, gullpudra, krushättemossa

Beskrivning:

Naturvärdesobjekt 1 utgörs av en lövsumpskog som växer kring ett bäckdråg som rinner rakt genom åkermarken. Diken förekommer bitvis i objektets ytterkanter, i gränsen mot den odlade marken. I trädsiktet växer klibbal, asp, hägg, ek, sälg, gråal och jolster. Trädåldern är varierad och äldre träd förekommer. Död ved finns allmänt i området. I fältsiktet växer arter som älgört, veketåg, smörblomma, midsommarblomster, videört, mjölkört och kabbeleka.

Biotopvärdet är kopplat till ett varierat trädsikt med allmän förekomst av död ved samt ett relativt naturligt bäckflöde. Artvärdet består främst i naturvårdsarter som är typiska för den fuktiga miljön.

Naturvärdesobjekt 2

Naturvärdesklass: 3

Areal: 1,0 hektar

Biotopvärde: Visst

Artvärde: Visst

Naturvårdsarter: Åkergröda, ask, skogsalm

Beskrivning:

Naturvärdesobjekt 2 utgörs till största del av en ädellövskog som växer runt en mindre bäckravin. I trädsiktet finns ek, ask, skogsalm, asp och vårtbjörk och i busksiktet hassel. Gamla träd saknas, men flera äldre ekar och askar finns, varav en del har håligheter. Det förekommer även ekar med spärrgreniga kronor som påverkas negativt av uppväxande asp. I fältsiktet finns arter som lundgröe, svinrot, gökärt, teveronika och vitsippa. Yngel av åkergröda noterades i stillastående vatten i bäckfåran. Åt söder ändrar objektet karaktär och övergår i en lövsumpskog med sälg, asp, fågelbär, rönn, glasbjörk och videbuskage. Död ved förekommer allmänt. Stenknäck noterades i trädsiktet.

Biotopvärdet är kopplat till ett varierat trädsikt med allmän förekomst av död ved samt ett relativt naturligt bäckflöde. Artvärdet består av förekomst av åkergröda samt en för naturtypen typisk artrikedom.

Naturvärdesobjekt 3

Naturvärdesklass: 3

Areal: 1,0 hektar

Biotopvärde: Visst

Artvärde: Påtagligt

Naturvårdsarter: Stagg

Beskrivning:

Naturvärdesobjekt 3 utgörs av en ohävdad betesmark som har börjat att växa igen. I busk- och trädskikt finns arter som vårtbjörk, hassel, en och häggmispel. Marken är stenbunden och här finns ett odlingsröde. Floran domineras av hävdgynnade arter som stagg, blodtot, vårbrodd, gökärt, svartkämpar och fårsvingel. Dock har mer högväxande arter som luddtåtel börjat breda ut sig.

Biotopvärdet och artvärdet är kopplat till det hävdgynnade vegetationssamhälle som dominerar marken samt de solbelysta brynmiljöer som finns i objektet. Biotopvärdet sänks eftersom marken inte betas och är under igenväxning.

Naturvärdesobjekt 4

Naturvärdesklass: 2

Areal: 5,2 hektar

Biotopvärde: Påtagligt

Artvärde: Påtagligt

Naturvårdsarter: Bäckbräsma, ormbär, strutbräken, lundarv, kärrfibbla, krushättemossa, kantarellmussling, ask, skogsalm

Beskrivning:

Naturvärdesobjekt 4 utgörs av en ek-hasselskog med hög krontäckning. Flertalet av ekarna bedöms vara 150 – 200 år. En stor del av ekarna har utvecklade kronor vilket tyder på att de vuxit upp i ett mer öppet landskap, som troligen varit betat. Den södra delen av objektet är påverkat av röjningar, och här växer flera av ekarna öppet till halvöppet vilket är gynnsamt för deras långsiktiga överlevnad. Död ved förekommer allmänt i den norra hälften av objektet, både i form av grova träd och klenare grenar. Utöver ek finns trädslag som ask, skogsalm, lönn, bok, klibbal, gråal, asp, tall och fågelbär. I den sydöstra delen av objektet finns flera gamla aspar med håligheter. I den centrala delen av objektet rinner en naturlig bäck med omkringliggande svämplan. Runt bäcken finns en avvikande flora med arter som strutbräken, majbräken, hultbräken och älgört. I övriga delar finns en lundflora med inslag av arter från mer fattiga miljöer: vitsippa, smultron, kirska, skogsfräken, tuvtåtel, hässlebrodd, skogsbingel, hundäxing, liljekonvalj, ängsvädd, svinrot och vårbrodd.

Biotopvärdet är kopplat till ett stort bestånd av ekar som inom en relativt snar framtid kommer att utveckla högre biotopvärden. Vidare finns det allmänt med död ved, flera hålträd och en naturlig bäck, ett varierat trädskikt med allmän förekomst av död ved samt ett relativt naturligt bäckflöde. Artvärdet består främst i ett stort antal naturvårdsarter som är typiska för den aktuella ekmiljön med inslag av fuktig lövskog.

Naturvärdesobjekt 5

Naturvärdesklass: 4

Areal: 0,4 hektar

Biotopvärde: Visst

Artvärde: Obetydligt

Naturvårdsarter: -

Beskrivning:

Naturvärdesobjekt 5 utgörs av en lövsumpskog som helt domineras av ung till medelålders klibbal. Död ved förekommer endast sparsamt. Ett äldre dike går rakt igenom objektet. I fältskiktet växer arter som kärrviol, tuvtåtel och vitsippa.

Biotopvärdet är kopplat till den fuktiga miljö som skapas i lövsumpskogar som är tätt bevuxna av klibbal.

Naturvärdesobjekt 6

Naturvärdesklass: 3

Areal: 0,7 hektar

Biotopvärde: Påtagligt

Artvärde: Visst

Naturvårdsarter: Nattviol, krushättemossa, ask

Beskrivning:

Naturvärdesobjekt 6 utgörs av en ek-hasselskog med hög krontäckning. Flertalet av ekarna bedöms vara 150 – 200 år. En stor del av ekarna har utvecklade kronor vilket tyder på att de vuxit upp i ett mer öppet landskap, som troligen varit betat. Hasselbuskarna är generellt unga. Död ved förekommer sparsamt, men det finns enstaka relativt grova döda ekar som står hårt trängda av hassel och unga lövträd. I det utskuggade fältskiktet växer arter som vitsippa, humleblomster och skogsfräken.

Biotopvärdet är kopplat till ekar som inom en relativt snar framtid kommer att utveckla högre biotopvärden, samt till enstaka döda ekar. Artvärdet består i förekomst av naturvårdsarter som är typiska för den aktuella ekmiljön.

Naturvärdesobjekt 7

Naturvärdesklass: 3

Areal: 1,8 hektar

Biotopvärde: Påtagligt

Artvärde: Visst

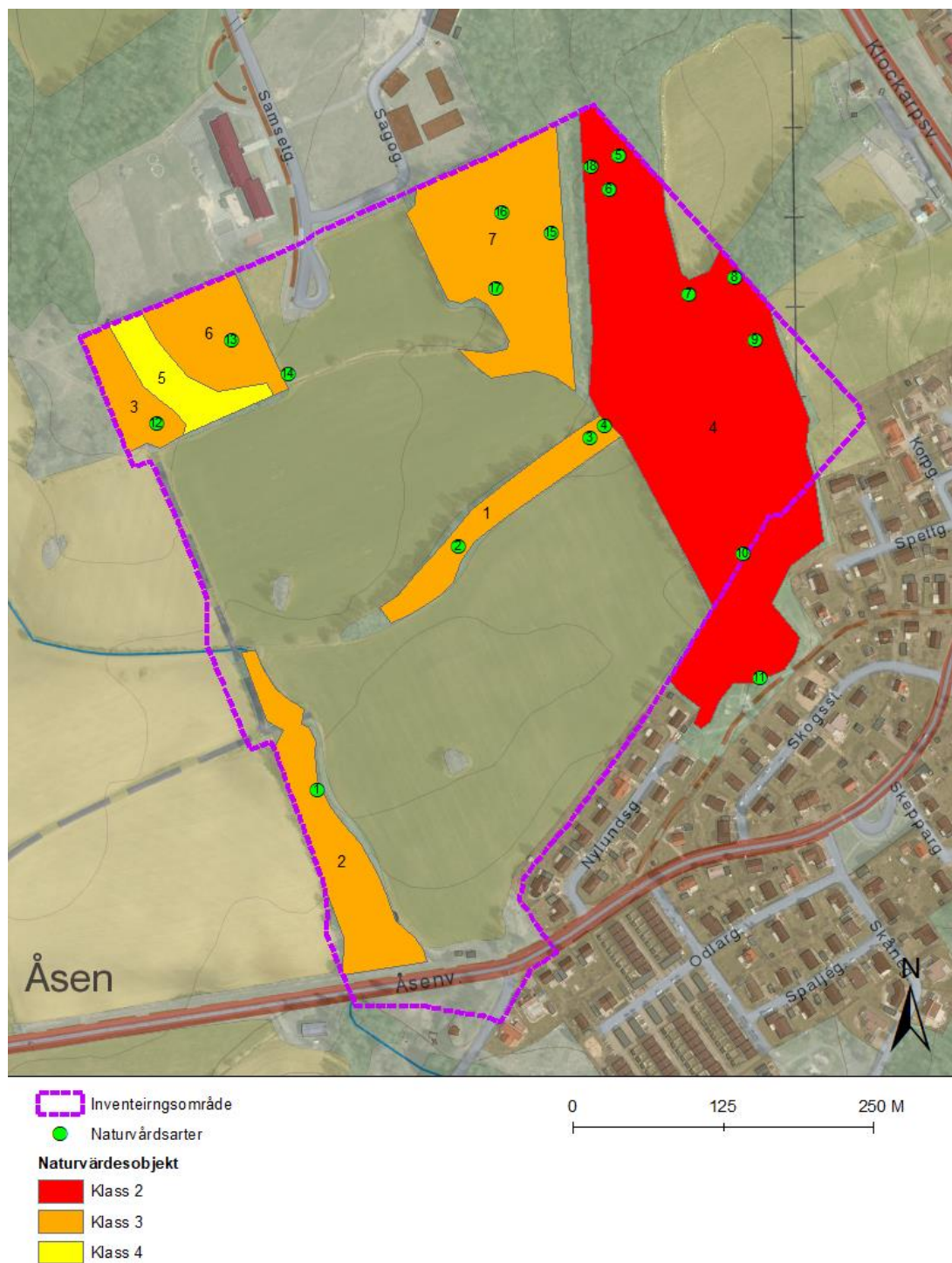
Naturvårdsarter: Nattviol, krushättemossa, kärrfibbla, ask

Beskrivning:

Naturvärdesobjekt 7 utgörs av en ek-hasselskog som passerar av ett diffust vattenflöde. I anslutning till den fuktiga marken kring vattenflödet finns en högre andel klibbal. Flertalet av ekarna bedöms vara 100 – 200 år. En stor del av ekarna har utvecklade kronor vilket tyder på att de vuxit upp i ett mer öppet landskap, som troligen varit betat. Död ved förekommer sparsamt och mestadels i klena dimensioner. I fältskiktet växer arter som vitsippa, nejlikrot, ekorrbär, lundgröe, älgört, kabbeleka och ängsvädd.

Biotopvärdet är kopplat till ekar som inom en relativt snar framtid kommer att utveckla högre biotopvärden, samt till förekomst av död ved. Artvärdet består i förekomst av naturvårdsarter som är typiska för den aktuella ekmiljön.

Figur 4. Kartan visar avgränsning av inventeringsområdet med lila streckad linje. Identifierade naturvärdesobjekt är markerade med färg som beskriver vilken naturvärdesklass som respektive objekt erhållit.

Detaljerad redovisning av artförekomst

Samtliga naturvårdsarter som noterades under inventeringen är koordinatbestämda och redovisas i tabell 3 och figur 4. I den mån dessa arter har betydelse för klassningen av naturvärdesobjekt finns de omnämnda under respektive objektsbeskrivning.

Sammanlagt påträffades totalt tio naturvårdsarter inom inventeringsområdet. Flertalet av dessa är signalarter för värdefulla skogsmiljöer.

Tabell 3. Naturvårdsarter som noterades under naturvärdesinventeringen. Se faktaruta för mer information och definition av begreppet naturvårdsart.

ID	Art	Naturvårdsart	SWEREF99 E	SWEREF99 N
1	åkergröda <i>Rana arvalis</i>	Fridlyst art	447507	6403848
2	krusättemossa <i>Ulot crispa</i>	Skogsstyrelsens signalart	447624	6404051
3	bäckbräsa <i>Cardamine amara</i>	Skogsstyrelsens signalart	447733	6404142
4	gullpudra <i>Chrysosplenium alternifolium</i>	Skogsstyrelsens signalart	447746	6404151
5	ormbär <i>Paris quadrifolia</i>	Skogsstyrelsens signalart	447758	6404377
6	kantarellmussling <i>Plicatura crispa</i>	Skogsstyrelsens signalart	447750	6404349
7	lundarv <i>Stellaria nemorum</i>	Skogsstyrelsens signalart	447816	6404261
8	strutbräken <i>Matteuccia struthiopteris</i>	Skogsstyrelsens signalart	447854	6404275
9	kantarellmussling <i>Plicatura crispa</i>	Skogsstyrelsens signalart	447871	6404223
10	kärrfibbla <i>Crepis paludosa</i>	Skogsstyrelsens signalart	447861	6404045
11	strutbräken <i>Matteuccia struthiopteris</i>	Skogsstyrelsens signalart	447875	6403942
12	nattviol <i>Platanthera bifolia</i> ssp. <i>bifolia</i>	Fridlyst art	447373	6404154
13	nattviol <i>Platanthera bifolia</i> ssp. <i>bifolia</i>	Fridlyst art	447436	6404223
14	krushättemossa <i>Ulot crispa</i>	Skogsstyrelsens signalart	447483	6404194
15	krushättemossa <i>Ulot crispa</i>	Skogsstyrelsens signalart	447701	6404312
16	kärrfibbla <i>Crepis paludosa</i>	Skogsstyrelsens signalart	447657	6404320
17	nattviol <i>Platanthera bifolia</i> ssp. <i>bifolia</i>	Fridlyst art	447655	6404266
18	krushättemossa <i>Ulot crispa</i>	Skogsstyrelsens signalart	447735	6404367

Figur 5. Ormbär är en signalart för rikare skog med naturvärden. Arten förekommer i naturvärdesobjekt 4.

Generellt biotopskydd

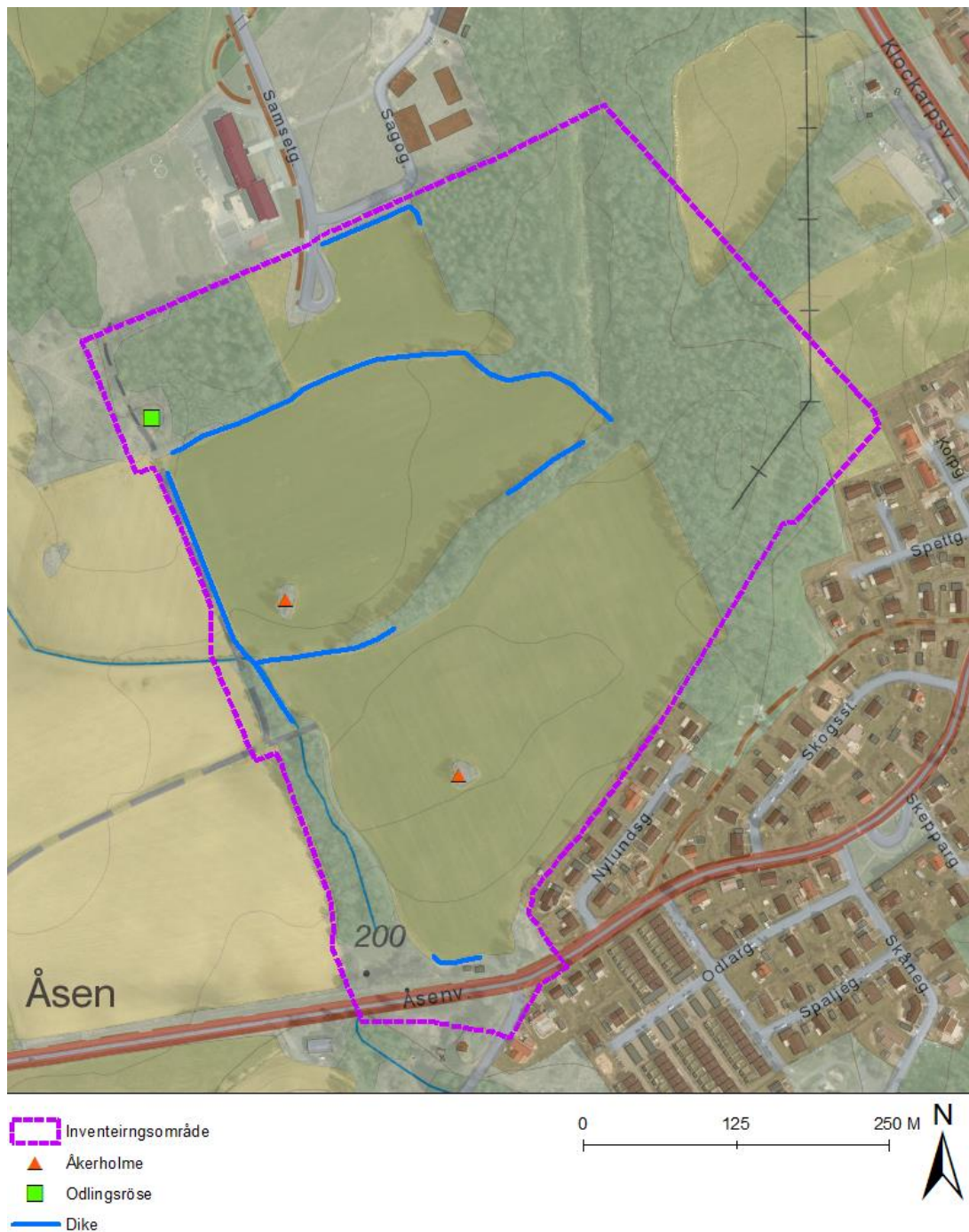
Inom inventeringsområdet påträffades två åkerholmar, ett odlingsröse samt ett flertal diken som omgärdar åkermarkerna. Samtliga uppräknade element ingår i det generella biotopskyddet, se figur 7 och tabell 4.

Tabell 5. Översikt över identifierade element i det generella biotopskyddet. Se även figur 7.

Typ	Beskrivning
Åkerholmar, 2 st	Belägna mitt i åkermarken, tätt bevuxna av ask och asp. Koordinater: 447477, 6404014 och 447618, 6403871
Odlingsröse, 1 st	Beläget i ohävdad betesmark. Koordinater: 447368, 6404163
Småvatten i åkermark	Samtliga småvatten utgörs av diken som är belägna i kanten av åkermarken. Flertalet är relativt grunda och vattenförande under kortare perioder av året. Endast miljöer med fuktkrävande vegetation är inkluderade. Sammanlagd längd dike, som ingår i det generella biotopskyddet, är 1 361 meter.

Figur 6. Diken omgärdar åkermarken på flera platser inom inventeringsområdet. Huvuddelen av diken är grunda och endast vattenförande under kortare delar av året.

Figur 7. Kartan visar lokalisering av element ingående i det generella biotopskyddet inom inventeringsområdet. Diken är markerade med blå linje, åkerholmar med orange triangel och odlingsröse med grön fyrkant.

Slutsats och rekommendationer

Inventeringsområdet domineras av åkermark utan särskilda naturvärden. Åkermarken är inte heller särskilt rik på småbiotoper, men det finns diken, åkerholmar och ett odlingsröse som omfattas av det generella biotopskyddet.

De lövskogar som omger odlingsmarken hyser dock naturvärden. I den utförda inventeringen har sju naturvärdesobjekt identifierats. Huvuddelen av dessa består av lövskogsmiljöer och ett objekt utgörs av en ohävdad betesmark. Ett naturvärdesobjekt har högt naturvärde, klass 2, fem naturvärdesobjekt har påtagligt naturvärde, klass 3 och ett naturvärdesobjekt har visst naturvärde, klass 4. Naturvärdena i området är till hög grad knutna till äldre ädellövträd, död ved, fuktiga lövskogsmiljöer samt hävdgynnad flora i betesmarken. Se figur 4 för lokalisering av naturvärdesobjekten.

Sammanlagt påträffades tio naturvårdsarter, varav flera förekommer i riklig mängd. Huvuddelen av naturvårdsarterna utgörs av signalarter som är typiska för ädellövskogsmiljöer.

Vid kommande planering av området bör identifierade naturvärdesobjekt bevaras. Prioriterat är att naturvärdesobjektet med klass 2 sparas, följt av naturvärdesobjekt med klass 3. Vidare är det generellt av stor betydelse för områdets naturvärden att äldre träd och buskar samt håliga träd tillåts finnas kvar.

Det är viktigt att hänsyn tas vid eventuella arbeten så att inte trädens stammar eller kronor skadas samt att tillräckligt skyddsavstånd hålls från äldre träd för att undvika skador på rötter vid schaktning och körning av tunga maskiner. Även död ved bör lämnas i området. Vidare är oförändrad hydrologi en viktig faktor för områdets vegetation och djurliv. Schaktning, körning med maskiner och andra arbeten ska i möjligaste mån planeras så att dränerande eller dämmande effekter undviks. Detta är särskilt viktigt i anslutning till områdets bäckmiljöer.

Naturvårdshöjande åtgärder kan utföras inom inventeringsområdet för att gynna identifierade naturvärden. Det kan exempelvis innebära att död ved lämnas i så kallade faunadepåer. Vidare finns det i naturvärdesobjekt 2, 4, 6 och 7 akut behov av att röja fram spärrgreniga ekar. Framröjningen av ekarna kommer att förlänga livslängden på dessa träd, eftersom igenväxningen från snabbväxande lövträd i nuläget medför att flera ekar håller på att dö i förtid. Framröjning av ekar i området bör ske med försiktighet och vid utvalda träd. Eftersom igenväxningen i områdets lövskogsmiljöer pågått under lång tid har det utvecklats naturvärden som är kopplade till tät skog och därför bör röjningsåtgärder inte ske överallt. I naturvärdesobjekt 3 bör hävd återupptas. Detta kan ske med betande djur eller med årlig slåtter i mitten av augusti.

Referenser

Litteratur

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala
- Björkman, U. Apelqvist, L-E. 2002. Naturinventering och naturvärdesbedömning av Samset – Åsen området inom Jönköpings kommun. Naturskyddsföreningen, Jönköpings länsförbund
- Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU. Uppsala
- Nitare, J. (red.) 2010. *Signalarter Indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping
- Påhlsson, L (red.) 1998. *Vegetationstyper i Norden*. TemaNord 1998:510. Nordisk Ministerråd, Köpenhamn
- Swedish Standards Institute, SIS. 2014a. *Svensk standard SS 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. SIS Förlag AB, Stockholm
- Swedish Standards Institute, SIS. 2014b. *Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000*. SIS Förlag AB, Stockholm
- Skogsstyrelsen. 2013. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping

Datakällor

- Artportalen och Obsdatabasen. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. <http://www.artportalen.se>
- Jönköpings kommun. Digitaliserat material från kommunens naturvårdsprogram
- Lantmäteriet Historiska kartor. <http://www.lantmateriet.se>
- Länsstyrelsernas GIS-tjänster. <http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/gis/>
- Miljödataportalen. Naturvårdsverket, Stockholm. <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportal>
- Svensk kulturväxtdatabas (SKUD). <https://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/skud/>